

M. Saim UYSAL

Moody's ve JRC'nin ekonomik tespitleri

30.3.2017

Moody's son değerlendirmesinde ülkemizin kredi notu görünüm değerlendirmesini "durağan"dan negatife çevirdi daha önce de. 24 Eylül'de kredi notumuzu "yatırım yapılamaz" seviyeye düşürmüştü. Bu değerlendirmede 14 Türk bankasının kredi notu sabit tutulmuş not görünümleri ise negatife çevrilmiştir. İki bankanın not görünümelerini teyit ederek bir bankanın kredi notunu negatife çevirmiştir. Bu negatif değerlendirmelere neden olarak da ülkenin kredi notu görünümünün negatife indirilmesinin yol açtığı açıklanmıştır.

Standart ∞ Poors ve Moody's'in bu not düşürmelerinin yanında tek "yatırım yapılabilir" not'u veren JCR değerlendirme kurumundan da Türk ekonomisine ilişkin önemli açıklamalar geldi. Bu kredi derecelendirme kuruluşlarının değerlendirmelerini göz ardı etmemiz kolay değil. Bu kuruluşların ekonomimizle ilgili tespitlerini şöyle özetleyebilir.

- Referandum belirsizliği ve siyasi kutuplaşmanın altı çiziliyor.
- 15 Temmuz darbe girişimi sonrasındaki politik ortamın uzamasından bahisle özel sektör güveninin azaldığı ve yönetim kapasitesinin zaafa uğradığı belirtiliyor.
- Büyümenin uzun vadede düşük kalacağı tespiti yapılıyor.
- Hükümetin ekonomiyi canlandırmak için aldığı kısa vadeli vergi indirimi ve teşviklerin tek sağlam yönümüz olan mali dengeyi bozacağı açıklanıyor.
- Merkez bankasının negatif reel faiz uygulaması ile döviz borçlusu şirketlere ayrıcalıklı kur uygulaması, SSK, vergi teşvikleri ile ücret sübvansiyonların uzun vadede ekonomiye yük olacağı eleştirisi yapılıyor.
- Uzun vadeli sonuçlar için yapısal reformların şart olduğu ancak bunlar için bir yol haritasının yapılmadığının üstünde duruluyor.
- Para politikasında tam bir bağımsızlıktan söz edilemediği ve bu politika ile fiyat istikrarı tesisinin zor olacağı,
- Ekonomideki arz ve talep bozulmalarının kritik eşik seviyelerine yaklaşmakta olduğu,
- Cari açıkta, son yıllardaki görece iyileşmenin azaldığı
- Bütçe politikalarında bozulma eğilimlerinin devam ettiği bu gelişmenin borç çevirmeyi olumsuz etkilediği,
- Yap-işlet-devret projelerindeki dövize endeksli gelir garantilerinin bütçe dengelerinde riskler oluşturmaya başladığı,
- İşsizlik oranlarının son dokuz yıldaki en yüksek oranlara ulaştığı; eleştirilerinde bulunuluyor.

Bu tespitlerin çoğuna katılmamak mümkün değil. Eğer radikal önlemler alınıp, uluslararası ve ulusal gerilimler azaltılmazsa ekonomik yapının toparlanması uzun zaman alacaktır. Bunun faturası da tüm ekonomiye mal olacaktır.

Borç çevirme oranımızın gittikçe arttığı bu ortamda dış kaynak ihtiyacımız gerçeğini göz önüne alırsak ya kaynak bulmakta zorlanır veya bulsak bile daha yüksek maliyet ödemek zorunda kalabiliriz.

Uluslararası konjoktüre paralel TL değer kayıplarının azalmış olması bizi yanıltmamalıdır. Makro ekonomik göstergelerde bir iyileşme belirtisi görülüyor. Temel ekonomik göstergeleri düzeltmemiz için sürekli dilimize pelesenk ettiğimiz yapısal reformları bir an önce (demokrasi, hukuk, vergi, eğitim, ve teknoloji) uygulamaktan başka yol kalmıyor.